

VUZFLab
RESEARCH CENTER

ВУЗФ
Финанси, застраховане,
бизнес, предприемачество
и иновации

ПАРИЧНА И ФИНАНСОВО-КРЕДИТНА СИСТЕМА НА БЪЛГАРИЯ

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

БЪЛГАРИЯ 1990-2020 г. ИКОНОМИКА И ФИНАНСИ
НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, СЪБРАНИ В ОТДЕЛНИ КНИГИ

ПАРИЧНА И ФИНАНСОВО-КРЕДИТНА СИСТЕМА НА БЪЛГАРИЯ

под научната редакция на
проф. д-р Даниела Бобева

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

доц. д-р Цветан Манчев
ас. Петя Цекова
доц. д-р Григор Сарийски
проф. д-р Емилия Миланова
Апостол Апостолов
доц. д-р Маню Моравенов
проф. д-р Даниела Бобева

БЪЛГАРИЯ 1990-2020 г. ИКОНОМИКА И ФИНАНСИ
НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, СЪБРАНИ В ОТДЕЛНИ КНИГИ

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

доц. д-р Григорий Вазов, главен редактор

доц. д-р Радостин Вазов, зам. главен редактор

проф. д.ик.н. Методи Христов

проф. д.ик.н. Виржиния Желязкова

проф. д-р Радослав Габровски

проф. д-р Даниела Бобева

проф. д-р Емилия Миланова

проф. д-р Григор Димитров

доц. д.ик.н. Красимир Тодоров

доц. д-р Станислав Димитров

доц. д-р Даниела Илиева

ас. д-р Виктория Гацова

Ръководител на екипа:

проф. д-р Даниела Бобева

ВСИЧКИ ПРАВА ЗАПАЗЕНИ.

НИКОЯ ЧАСТ ОТ ТАЗИ КНИГА НЕ МОЖЕ ДА СЕ КОПИРА, РАЗМНОЖАВА И РАЗПРОСТРАНЯВА
ПОД НИКАКВА ФОРМА, ОСВЕН В СЛУЧАИТЕ НА ЧЛ. 24 ОТ ЗАПСП.

© ВУЗФ, Издателство „Св. Григорий Богослов“, 2021

ISBN 978-619-7622-13-3

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

ГЛАВА ПЪРВА. ВАЛУТНИТЕ РЕЖИМИ И ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА В БЪЛГАРИЯ8

доц. д-р Цветан Манчев

1. Валутните режими и паричната политика в България в периода на първоначалния преход от централно-планирана към пазарна икономика (1990-1997 г.): Как България не се възползва пълноценно от възможностите на капиталистическата пазарна икономика? 13
 - 1.1 Кратка ретроспекция на валутните режими, валутната и парична политика в периода на първоначалния преход..... 14
 - 1.2. Ефекти и поуки 18
2. Българският паричен съвет: Кое прави пътя към еврото толкова дълъг? 22
 - 2.1. Политическите нагласи, общественият консенсус и институционалните особености на паричния съвет у нас 22
 - 2.2. Управление на паричното предлагане и ликвидността 31
 - 2.3. Ефекти и поуки 43
3. Задълбочаването на европейската интеграция и трансмисията на общите политики в България: Къде са възможностите и кои са рисковете? 51
 - 3.1. Участие във ВМ2: Промените 53
 - 3.2 Предимствата и рисковете на членство в еврозоната спрямо ВМ2..... 57

ГЛАВА ВТОРА: БАНКОВАТА СИСТЕМА В БЪЛГАРИЯ 1990-2007 80

ас. Петя Цекова

1. Еволюция на банковата система в България преди началото на прехода към пазарна икономика 80
2. Създаване на частните банки в България..... 81
3. Консолидация на банков капитал 83
 - 3.1. Предпоставки за консолидация..... 83
 - 3.2. Създаване и цели на Банковата консолидационна компания (БКК) 86
 - 3.3. Пилотните проекти на консолидация на БКК 86
 - 3.4. Стратегия на БКК за Стопанска банка и Минералбанк..... 88
 - 3.5. Кредитни институции със структурна роля..... 88
 - 3.6. Рекапитализацията на държавните банки 90
4. Ликвидната криза през 1996 г. 92
 - 4.1. Причини за ликвидната криза 92
 - 4.2 Пазар на вземания на банките 93
5. Банковите фалити през 1997 г. 99
6. Приватизация на държавните банки в България 103
 - 6.1. Програма за приватизация на държавните банки..... 103
 - 6.2. Хронология на приватизацията на държавните банки 104
7. Развитие на банковия сектор в България след приватизацията на държавните банки (2000-2007 година) 111

ГЛАВА ТРЕТА. РЕФОРМИТЕ В БАНКОВИЯ СЕКТОР В ЕС И ЕФЕКТИТЕ ЗА БЪЛГАРСКАТА БАНКОВА СИСТЕМА. 117

доц. д-р Григор Сарийски

1. Реформа в банковия сектор на ЕС	117
2. Укрепване на финансовата архитектура в рамките на ЕС	120
3. Банков съюз.....	122
4. Единен надзорен механизъм (SSM).....	123
5. Механизъм за преструктуриране (Single Resolution Mechanism - SRM).....	125
6. Европейска схема за застраховане на депозитите	126
7. Пакет за реформи.....	127
8. Ефекти върху банковата система в България	130

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА. БАНКОВИЯТ НАДЗОР В БЪЛГАРИЯ – 1997-2020 142

проф. д-р Емилия Миланова

1. Изграждане на Банковия надзор по добрите практики и основните принципи за ефективен (разумен) банков надзор – 1997 - 2001.....	142
2. . Модернизиране и стабилизиране на Банковия надзор за съхранение стабилността на банковата система.....	166
2.1. Спазване на изискванията за разумна банкова дейност.....	166
2.2. Дейност на банковия надзор за периода 2002 – 2006г.....	171
3. Нова структура на Банковия надзор и постепенно либерализиране на надзора.....	197
3.1. Оценка на състоянието на банковата система за периода 2008 – 2013г.	198
3.2. Рисков профил на системата.....	200
3.3. Спазване на изискванията за благоразумие в банковата дейност.....	202
4. Дейност на банковия надзор 2008 - 2013.....	203
5. Банковият надзор през 2014г.	219
5.1. Оценка на състоянието на банковата система.....	219
5.2. Дейност на банковия надзор.....	237
6. Новата стара нормалност на Банковия надзор.....	240
Литература.....	269

ГЛАВА ПЕТА. РАЗВИТИЕ НА КАПИТАЛОВИЯ ПАЗАР 273

1. История на българския капиталов пазар.	273
<i>Апостол Апостолов</i>	
2. Възможности и перспективи пред капиталовия пазар в България	283
<i>доц. д-р Маню Моравенов</i>	

ГЛАВА ШЕСТА. ФИНАНСОВОТО ПОСРЕДНИЧЕСТВО В БЪЛГАРИЯ ... 295

проф. д-р Даниела Бобева

1. Финансовото посредничество: Теоретична рамка и методологии за измерване.....	295
---	-----

2. Динамика на средата на развитието на финансовото посредничество	301
3. Финансово посредничество и икономически растеж.	305
4. Структура на финансовата система в България.	311
5. Динамика и дълбочина на финансовото посредничество в България.....	313
5.1. Дълбочина на финансовото посредничество.	313
5.2 Ефективност	318
5.3 Достъп до финансовата система	320
5.4 Стабилност на финансовата система	322
Изводи.....	329